

Maandblad VOM INFO viert zijn 40ste verjaardag

DE START VAN 2018 IS VOOR VOM EEN MEMORABEL MOMENT

Ruim 40 jaar geleden rolde het eerste exemplaar VOM INFO van de drukpers. Welke techniek er toen voor handen was, durven we niet met zekerheid zeggen. Wellicht stencildruk. Maar het blad is geboren om een specifieke reden en bestaat nu nog steeds om diezelfde reden!

Voor deze bijzondere gelegenheid hebben we een interview afgenomen van onze trouwste redactiemedewerker Marc De Bonte. Naast zijn professionele, vakkundige en oprechte inzet voor VOM als voorzitter, expert en lesgever heeft Marc de evolutie van ons blad van heel dichtbij beleefd.

▲
Marc de Bonte

1. Wat waren de thema's van de eerste VOM INFO jaargangen? Waren die vooral gericht op de galvano industrie of waren er toen al andere oppervlaktebehandelingen actueel?

De eerste VOM INFO jaargang dateert van 1978. Voormalig voorzitter was Rob de Bleyser en de redactieraad bestond uit Paul Aerts, Marthe Brouwers-Dockx, Do-

▲
Cover eerste VOM INFO in 1978

minique Capart, André Brouwers en Luc Clukkers. Ikzelf kwam aan boord in 1980. De thema's waren vooral gericht op fosfateren, reinigen en ontvetten, galvanotechniek, lakken e.a., dit om te voldoen aan de vraag van leden om technische informatie over de oppervlaktebehandelingen die toen actueel waren.

Milieuaspecten kwamen ook aan bod. In eerst instantie was afvalwaterbehandeling een grote zorg en aandachtspunt, vooral nadat in 1976 een kaderwet i.v.m. lozing van afvalwater was gepubliceerd in het Staatsblad. Daarnaast werd ook aandacht besteed aan het gebruik van solventen voor het reinigen en de mogelijke vervanging ervan.

In 1983 was er de eerste Flanders Expo beurs in het kader van de dirv – acties (derde industriële revolutie). In die periode groeiden ook de mogelijkheden voor 'nieuwe' deklaagsystemen als PVD en CVD, toegepast voor de mechanische industrie, en verschenen er geregeld bijdragen over ontwikkelingen in het domein

▲
Huidige cover

en de concurrerende mogelijkheden van deze processen i.v.m. vooral slijtage en milieuaspecten.

2. Ik herinner mij dat midden de jaren 70 het gebruik van aluminium voor ramen en deuren populair werd als alternatief voor hout. Er was toen enkel keuze tussen champagnekleur en bruin. Andere kleuren (blauw, geel, ...) kwamen pas later. Hoe is dit geëvolueerd? Wat waren de obstakels?

Anodiseren was een belangrijke techniek in de bouwsector. Er werd toen nog veel gewerkt in natuurkleur en met elektrolytisch inkleuren. Er was een beperkt kleurenpalet in soorten geel tot bruin, waaraan dan mooie namen "champagne", "brons", ... werd gegeven. Tegelijk werden ook felle kleuren mogelijk voor binnentoepassingen. Het elektrostatisch natlakken en vooral het elektrostatisch poederspuiten namen evenwel een groot marktaandeel in en er werd veel geëxporteerd. In de jaren tachtig besteedde VOM ook veel aandacht aan het omgaan met een pijnlijke kinderziekte die heel sterk de lage landen trof, met name de filiforme corrosie.

3. Ik zie uw naam in een aantal wetenschappelijke publicaties die in hoofdzaak gericht waren op metallurgische thema's (martensiet transformaties e.a.). Vanaf 1993 zie ik artikels van u, samen met J.-P. Celis over elektrodepositie en nog wat later ook artikels i.v.m. thermisch spuiten en plasma sputtering. Later nog komt er in vele abstracts de term "surface engineering" voor. We zien een gelijkaardige evolutie in de thema's die aan bod kwamen in de VOM INFO. Is dat toeval?

Het toegepast onderzoek aan de unief volgt een aantal trends rond belangrijke interessepunten van de industrie. Professor Celis begon met veel werk in plating, steeds zoekend naar verbanden tussen proces/productieparameters, structuur en fysische en functionele eigenschappen. Daarbij is er meer en meer aandacht gekomen voor wrijving en sleet (tribologie) en tribocorrosie. Andere labo's (Vito, ULB, Sirris, RUG...) waren dan weer meer geïnteresseerd in het harden, laserharden, CVD en PVD – eveneens thema's die actueel waren/zijn voor de oppervlaktebehandelende industrie.

4. In de jaren 90 is Veerle Fincken aan boord gekomen en vanuit die tijd (1995) dateert ook de eerste EUROFINISH. Kan je daarover iets meer vertellen?

Relatief vroeg begon de VOM met het organiseren van een jaarlijks congres. In 1980 werd dat een onverhoopt groot (100 deelnemers) evenement rond het thema reinigen en ontvetten, voorbehandeling, met (bijna) elk bestuurslid dat een voordracht gaf. Daarna werd bij dat jaarlijks evenement de mogelijkheid gegeven aan de leden om wat producten kenbaar te maken aan een tafel en met een poster. Wat eerst bedoeld was als 'uitgebreide postersessie' is dan uitgelopen op een grotere tentoonstelling in het Alpheusdal te Berchem. Daarna kwamen er dan tentoonstellingen met STI, die een beursorganisator oprichtten, alsook de beurs INSURTEC in Antwerpen. In 1995 groeide daaruit de door de VOM georganiseerde EUROFINISH.

5. U was ook voorzitter van de VOM. Wat zijn uw voornaamste herinneringen uit die periode?

Ik was een eerste keer voorzitter ergens einde de jaren tachtig begin de jaren negentig. Met de "vrijwillige professionals"

die we toen waren trachtten we geregeld studiedagen en cursussen te organiseren. Dat was duidelijk het hoofddoel. Daarbij moesten we continu zoeken naar de interessante domeinen, een evenwicht vinden tussen de vakgebieden (groter belang van lakkerijen en hun vragen) en toch kwaliteit trachten te leveren met beperkte kosten.

Bij mijn tweede mandaat was VOM erg veranderd: professionele medewerkers, grotere projecten en voornamelijk een tweejaarlijkse beurs. Er werd ook veel meer ondersteuning en informatie gegeven in verband met 'de sector': eigen projecten voor onderzoek en disseminatie, de BBT studies, de BAT's, Europese samenwerking i.v.m. ELV en WEE/RoHS en het opvangen van de gevolgen van deze richtlijnen. Daarna het trachten volgen van REACH en het inschatten van de gevolgen van de invoering... Hiervan ziet men ook de weerslag in VOM-INFO, zowel i.v.m. met thema's als info over reglementeringen.

Ik heb graag samengewerkt met de leden van Raad, redactie en staf. Soms stoot je op wat eigenaardigheden, maar ik heb veel goede mensen mogen leren kennen, met veel technische (én ook andere) vaardigheden.

We zijn wel meer onder druk komen staan van onze efficiëntie: er is minder tijd voor vrijwilligerswerk in een technische vereniging. Gelukkig is er een bekwame staf.

6. U heeft de invoering en de implementatie van REACH voor de oppervlaktebehandeling industrie op de voet gevolgd. REACH heeft belangrijke uitdagingen betekent voor deze industrie. Zijn daaruit ook opportuniteiten ontstaan?

Ik heb meer beleefd van de ELV en de RoHS. Het is voor mij duidelijk dat hier wel opportuniteiten zijn ontstaan door het vooruitzicht van de beperkingen voor Cr6+. Hierdoor zijn er heel wat technologieën door-ontwikkeld tot beschikbare producten en productfamilies die er misschien ook zouden gekomen zijn zonder de druk van deze verordeningen, maar nu veel sneller. Ik denk dan aan het gebruiken in de voorbehandeling van sterk verbeterde chroom 3+ en chroomvrije processen, aan 'nanotechnologie', silanen/siloxanen

chemie, TOF's (thin organic film), en ook aan de ontwikkeling van allerlei legerings-neerslagen.

REACH laat bij me een wat zure nasmaak. Het is erg complex, er zat in de beginperiode veel toevalligheid in over welke elementen men ging klasseren en waartoe. Er was ook veel lobbywerk, ...

Maar er zitten zeker ook opportuniteiten in. Veel hangt af van het dwingend karakter, de betrouwbaarheid, de prijs, de weglooptmogelijkheden, ... Hier waren en zijn er dan weer veel mogelijkheden voor thermisch spuiten, laserbehandelingen, PVD en CVD lagen, enz.

7. Hoe ziet u de toekomst van de oppervlaktebehandeling bedrijven? Ik denk hier aan de doorbraak van technologieën die weliswaar vandaag nog geen mainstream zijn, maar die voor de toekomst wel belangrijk kunnen zijn voor de diversificatie van het dienstenaanbod bij loonbedrijven.

Oppervlaktebehandelingen lijken mij nog steeds technieken die nieuwe functionaliteit geven aan een stuk (enabling technologies), juist als dat stuk reeds een grote toegevoegde waarde heeft en die dikwijls op het einde van een productiecycclus (na verspanen, lasersnijden, lassen, sinteren, ...) uitgevoerd worden. In vele gevallen moet er dan nog wat opgelopen verlietijd opgehaald worden en de oppervlaktebehandeling bepaalt altijd het uitzicht, ook als dat technisch gezien niet veel belang heeft. Dus veel uitdagingen voor de 'finisher'. Het inbrengen van nieuwe technieken vraagt een goede timing: zowel te vroeg als te laat kunnen een plaats in de markt en veel geld kosten. Dat vraagt ondermeer bereidheid tot verrassing en verwondering, kritische zin, en goede informatie. Wat mij heeft doen opkijken in de voorbije jaren is de ontwikkeling in batterijen, LED's en ook in gebruik en toepassingen van lasers. Ontwikkeling, beschikbaarheid, gewijzigd kostenplaatje... het was niet altijd goed te voorspellen hoe en waar bepaalde technieken doorbraken zouden realiseren.

Goede informatie, gesteund door een netwerk speelt daarbij een grote rol. Daar heeft VOM zeker een plaats!

Interview opgesteld door Frank Schelfaut.